

Ірина Жогіна,
канд. філол. наук, доцент, Киев

До обговорення «Концепції мовної освіти іноземців
у вищих навчальних закладах України»

«Концепція мовної освіти іноземців у вищих навчальних закладах України», запропонована на розгляд громадськості на сайті МОНмолодьспорту у грудні 2012 року, викликала зацікавленість та жваве обговорення у професійних колах. Дійсно, всі ті, хто пов'язаний з викладанням іноземним громадянам мов та спеціальних дисциплін, розуміють, що навчальні програми для іноземних студентів, які забажали отримати вищу освіту в Україні, мають суттєво відрізнятися від програм для вітчизняних студентів та й загалом – мають бути у наявності.

Торкнемося лише одного аспекту запропонованої «Концепції...». Мається на увазі наступна думка: «Важливим чинником ефективної мовної підготовки іноземців є вільний вибір мови навчання. Дотримання цього постулату є наріжним каменем демократизації та гуманізації мовної освіти». [1] Важко сперечатися з такою «важкою артилерією» як «вільний вибір» та «демократизація», проте як пацієнт не може керувати лікарем під час лікування, так і той, хто навчається, не володіє методологічним інструментарієм професійного викладача і, як нам представляється, не може у даному випадку зробити вірний «вільний вибір». Причин, котрі викликали, такий висновок декілька.

Автори «Концепції...» зауважують: «Відповідно до вибору іноземців, освітніх можливостей українських ВНЗ і мови соціокультурного оточення в певному регіоні мовою отримання вищої освіти, або мовою навчання, можуть бути українська, російська, англійська, німецька мови тощо. ВНЗ повинні забезпечити навчання іноземних студентів мовою, визначеною умовами контракту». [там же] Загалом, термін «мова соціокультурного оточення» є дуже

вдалим і досить повно відображає мовну картину сьогоденної України по відношенню до вивчення мови іноземними студентами. Проте згаданий постулат, по-перше, вступає у протиріччя з термінологією Закону України «Про основні засади державної мовної політики» (2012), у якому відсутнє поняття «мова соціокультурного оточення», а є поняття «регіональна мова», а, по-друге, якщо й говорити про мову соціокультурного оточення, то видається зайвим згадування англійської, німецької та інших європейських мов.

Одним з найсерйозніших і всеохоплюючих методів навчання іноземним мовам, який поряд з класичним, широко використовується у вузах – лінгвосоціокультурний, який передбачає апеляцію до такого компоненту як соціальне і культурне середовище. Сучасна концепція іншомовної освіти будується на інтегрованому навчанні мови та культури країн, мова яких вивчається, на діалозі рідної та іноземної культур. Головна мета такої освіти – навчання мови через культуру, а культури через мову. Тобто, незважаючи на вибір іноземними студентами як мови навчання, наприклад, англійської, вони мають вивчати одну із мов свого комунікативного середовища, у нашому випадку – українську або російську. На наш погляд, варто рекомендувати іноземному студенту вивчення тієї або іншої мови з огляду на країну, з якої приїхав студент, рівень освіти, отриманої у рідній країні, спеціальність, яку він планує обрати, регіон України, де знаходиться обраний навчальний заклад.

Керівники структур по роботі з іноземними громадянами мають також приєднатися до цієї роботи, аби разом зі спеціалістами-філологами проводити роз'яснювальну роботу щодо обрання мови навчання.

Література

1. «Концепція мовної освіти іноземців у вищих навчальних закладах України». - Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/ua//pr-viddil/public-discussions/2249/>